

'S-GRAVENHAGE, 14 September 1953

Ref. No. 1.1784

AAN: MINISTERIE VAN BUITENL. ZAKEN

Fotocopie nr: 21293

## CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D J A K A R T A

Datum van afzending: 14-9-53

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 14-9-53

CONFIDENTIEEL

V L W  
S  
DBI, -/EF  
VADV  
Fin, EZ

Voor Beijen, Luns, Algera, Van de Kieft en Zijlstra persoonlijk.

Ik seinde U onder 99265 interview Djuanda in de Times of Indonesia en vraag Uw speciale aandacht voor deze nieuwe fase in de koude oorlog tegen de Garuda, waarin de KLM thans eveneens, en wellicht belangrijkste doelwit is.

Mijn rapportage van de laatste maanden weerspiegelt toenemende verslechtering der luchtvaartverhoudingen Nederland-Indonesie.

Nu het tijdstip voor aanvragen van vernieuwing landingsrechten KLM alhier nadert en goede relaties juist essentieel zijn, wordt de stemming bij publiek, regering en parlement door felle agitatie in de pers opgeruid. In hoeverre de Garuda-directie schuldig is aan minder tactvolle reacties op deze aanvallen, kan hier buiten beschouwing blijven. De analyse van de werkelijke motieven van lieden als Gani en Djuanda moge leiden tot de conclusie, dat Gani duidelijk uit concurrentienijd handelt en er bij Djuanda kennelijk oud (prestige) zeer aanwezig is, terwijl beiden wellicht lonken naar de misschien eerstdaags vacerende Ministerszetel voor Verbindingen; dit neemt niet weg, dat beide handige politici hun ware bedoelingen met succes kunnen verschuilen achter een beroep op het algemeen belang, dat verwijdering van voor Indonesie schadelijke imperialistische en koloniale elementen eist. Wij dienen ons goed voor ogen te houden, dat deze speciaal anti-Nederlandse propaganda nog steeds haar kracht niet heeft verloren, integendeel onder het huidige bewind wellicht meer dan tevoren opgeld doet. Juist een innerlijk zwak Kabinet als het huidige kan moeilijk de verleiding weerstaan een anti-vreemdelingen koers te volgen, indien zij daarmee enige populariteit kan winnen.

In dit verband verdient het de aandacht, dat geen politieke figuur van belang het voor de KLM belangen opneemt en ik breng in herinnering, dat een poging daartoe van Sahetapy Engel in het parlement veel critiek ondervond.

De critiek op de KLM via de Garuda vindt nu eenmaal aanknopingspunten. Geheel daar gelaten waar de fouten liggen, is het een feit dat de regelmatige uitvoering van de dienstregeling te wensen overlaat, technische storingen tot vertragingen leiden, die niet onopgemerkt blijven. Vele buitenstaanders hebben dan ook de indruk, dat de technische prestaties van deze maatschappij niet langer up to KLM standards zijn en daar voor deze buitenstaanders Garuda is gelijk KLM, moet renommée Nederlandse luchtvaart wel lijden onder huidige Garuda-moeilijkheden.

Voor de KLM is uiteraard van groter belang de directe schade,

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).

-2-

Ref.Nr. 11784

CONFIDENTIAL

## CODETELEGRAM

welke uit verdere besnoeiing landingsrechten Djakarta zou voortvloeien. De betekenis van de zogenaamde Oostgroep lijnen ten opzichte van het gehele KLM-bedrijf is voldoende bekend, maar afgezien daarvan zou een rigoureuze aantasting van de positie van de KLM hier te lande een zeer ernstige zaak zijn in de verhoudingen tussen beide landen, en het is voor de dreiging van deze moeilijkheden, dat ik in het bijzonder Uw aandacht vraag.

Ik meen, dat men deze situatie niet langer geheel mag overlaten aan het inzicht van de KLM hoe het Garuda-spel tactisch het best gespeeld wordt. Gezorgd dient te worden dat men niet in een impasse raakt en ik moge dan ook ernstig bepleiten om het Nederlandse belang bij Garuda zo spoedig mogelijk te liquideren op de U bekende voorwaarden, waarbij ik echter onder de huidige omstandigheden niet geporteerd ben voor het stellen van voorwaarde tot het behoud van directeursplaats. Het zou zelfs mijns inziens de voorkeur verdienen indien het mogelijk ware bij de spoedig te heropenen onderhandelingen over de herziening van het Garuda-contract, het zo te spelen, dat onzerzijds geen technische missie werd aangeboden maar deze door de Indonesische Regering werd gevraagd. Laat Nederland dan uitdrukkelijk stipuleren dat wij haar steeds op korte termijn kunnen terugtrekken indien bedrijfsvoering naar Nederlands oordeel daartoe aanleiding geeft en indien missie van Indonesische zijde het doelwit van aanvallen zou worden. Er ligt hier een duidelijke parallel met de door U met succes gevolgde politiek ten aanzien van de Nederlandse Militaire Missie, in zoverre dat het Nederlandse belang mijns inziens eist, dat wij trachten niet meer dan nodig in het defensief te geraken.

VAN BYLANDT 543

ETH

---

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.